

گفتاری درباره ریشه شناسی جرائم اطفال

دکتر سید حسن غفوری غروی

صدق میکند بلکه درباره اطفالی که برای اولین بار نیز دست بارتکاب جرم میزنند نقش موثری دارد ، وجود این علل و عوامل چه بصورت علل فردی و اجتماعی و چه بر اثر تضادهای اجتماعی و عقیدتی ... تردید ناپذیر است . بنابراین بحث درباره ریشه شناسی جرائم اطفال و نوجوانان نزد متخصصین و جرم شناسان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و عجیب نیست که در بسیاری از کنفرانسهای

درباره بزهکاری اطفال و نوجوانان ، هیچ مسئله‌ای باندازه ریشه شناسی جرائم آنان واجد اهمیت نیست ، زیرا اکثریت قریب باتفاق بزههای نوجوانان مسوق بسابقه وعللی است که در مرحله انفجاری و حاد آن بصورت اعمال خلاف نظم و شکستن حریم امن و سلامت جامعه منعکس میشود . وجود این علل و عوامل نه تنها بعنوان انگیزه و محرک اصلی درباره اطفال سابقه‌دار و نوجوانانی که مرتکب تکرار جرم شده‌اند

بین‌المللی چه در محدوده سازمان ملل متحد و یونسکو چه در نشستهای مجامع دیگر بین‌المللی مانند اتحادیه بین‌المللی قضاات اطفال و یا موسساتی نظیر انجمن بین‌المللی حمایت اطفال و کنگره‌های جهانی جرم شناسی اغلب یکی از موضوعات اصلی و مورد بحث آنان مسائل مربوط باطفال و چگونگی پیشگیری از ناسازگاری و ارتکاب جرم آنان بوده است . بخصوص بعد از جنگ جهانی دوم مسئله پیشگیری و جستجوی راههای درمان محور اصلی مطالعات و بررسیهای محققین بشمار میرفته است .

از نظر سابقه تاریخی مسئله شناخت علل بزهکاری با آنکه در قرن نوزدهم و بخصوص بوسیله پیروان مکتب تحصیلی یا تحقیقی () مطرح و ابراز شده و در سالهای بعد بسا پیدایش مکاتب تازه‌ای مانند دفاع اجتماعی و دفاع اجتماعی جدید ()

و بکمک علوم جنائی موضوع ریشه شناسی جرائم و پیشگیری از جرم و اصلاح مجرمین صورت تازه‌ای بخود گرفت ، ولی در گذشته نیز این موضوع نزد دانشمندان و محققین سلف ناشناخته نبود ، چنانکه افلاطون و ارسطو این دو فیلسوف و متفکر بزرگ یونانی به علت وجودی پدیده جرم و جنایت توجه داشته و هر یک بگونه‌ای آنرا

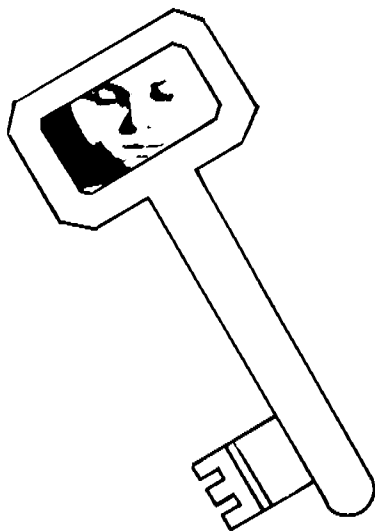
بررسی و ناشی از فقر و نا بسامانی در جوامع و ملل مختلف میدانسته و حتی به تاثیر عوامل اقتصادی و اجتماعی در پیدایش و وقوع آن توجه داشته اند نزد محققین اسلامی نیز ، به عقاید کسانی چون فارابی ابن‌مسکویه رازی ، خواجه نصیرالدین طوسی ، ابن‌خلدون و بسیاری دیگر از معلمین اخلاق ، صاحب نظران اجتماعی و اسلامی ، و عرفا برخورد میکنیم که تحت عنوان مهلکات و یا تحت عنوان و توصیف مدینه ضاله و مدینه جاهله و مدینه فاسقه و ضمن توصیف اجتماعات از علل و عواملی که موجبات سقوط انسانها و حتی تمدنها را فراهم میسازد گفتگو کرده‌اند ، و در ابواب حکمت عملی در قسمت علم اخلاق و تدبیر منزل و سیاست مدرن مباحثی را به تفضیل به ارشاد ، هدایت و راهنمایی افراد و خانواده‌ها اختصاص داده و چگونگی رسیدن بمقام انسانیت و طی مراحل کمال نفس را مورد توجه قرار داده و در این مباحث نه تنها با تعالیم خود اقدام به بازداشتن و ارشاد آنان به کف نفس از آنچه را که " ترک اولی " نامیده میشود نیـــــــز پرداخته‌اند ، در این مکاتب و بر اثر تعالیم آنان نه تنها انسانها از سقوط در ورطه جرم و کشیده شدن به فساد بازداشته شده‌اند بلکه به سیرمدارج کمال معنوی تا نیل به مرحله انسان کامل هدایت و ارشاد شده‌اند که سیراین مرحله را جز در مدارج عالی

شناسی جنائی (

نامیده میشود بدانیم وجستجو کنیم .
فارابی در این کتاب عوارضی را که موجب سقوط جامعه و افراد میشود مطرح میکند و با توجه باینکه تعاون را اصل جامعه انسانی میداند بخطراتی که اعمال ناشایست انسانها برای افراد و جامعه و تزلزل روح تعاون دارد اشاره کرده هشدار میدهد که چگونه ممکن است یک مدینه فاضله و اجتماعات انسانی که میتوانند بحد کمال برسند بر اثر سقوط اخلاقی بطرف انحطاط ، فساد و تباهی کشانیده میشوند .

بهرحال ، غرض اثبات این معنا است که در گذشته نیز مانند امروز عده‌ای از محققین معتقد بودند که جرم و تبهکاری در جامعه بی علت بوجود نمی‌آید و پدیده جرم نیز تابع قانون علت و معلول در اجتماعات انسانی است . یعنی اگر خانواده که یک سلول اجتماعی است وضع نامساعد و نابسامانی داشته باشد و در نتیجه موجبات بزهکاری فرزندان را تسهیل و یا فراهم سازد متقابلا اثرات و عواقب اعمال خطا و جرائم ارتكابی ویا ناسازگاری آنان متوجه اجتماع و بالاخره خود خانواده خواهد شد و رابطه علت و معلولی در تمام امور اجتماعی دیده میشود و ادامه خواهد داشت .

درباره علت وقوع جرم و تاثیر انگیزه‌ها و عوامل مختلف در بزهکاری بویژه درباره اطفال و نوجوانان از طرف محققین نظرات

عرفانی و اخلاقی مکتب اسلام در هیچ کجای دیگر با این دقت نمیتوان یافت . مکاتیبی که متاسفانه ابواب آن مسدود شده است و حتی امروز هم با همه تلاشها اثری از آنرا نمیتوان دید ، و معلمین آن اغلب یا روی در نقاب خاک کشیده اند و یا بندرت در گوشه‌های آنرا باید جستجو کرد .

فارابی در آثار خود بویژه تحت عنوان مدینه ضاله بچگونگی عواملی که موجبات سقوط و انحطاط و انحراف افراد و جوامع را فراهم میسازد بتفصیل در مقابل " مدینه فاضله " اشاره میکند و اگر واقعا رویه این معلم بی نظیر را در این جهت بخواهیم به عنوان یک سابقه تاریخی و علمی مورد تحلیل قرار دهیم باید آنرا پایه برای دانشی که امروز از آن بنام " آسیب شناسی اجتماعی " و یا در مفهوم وسیعتر " جامعه

که قانون شکنی وبی اعتنائی باصوّل اخلاقی برآن حاکم باشد این فرد بهمین نحو تربیت میشود ، برای او شکستن ارزشهای قابل احترام جامعه وبالنسبجه نظم اجتماع امری عادی تلقی میشود وهمواره آمادگی و زمینه برای ارتکاب جرم وخطا خواهد داشت باینجهت به نقش تربیت طفل در خانواده واجتماع فوق العاده اهمیت میدهد و محیط های مختلف را مانند شهر ، روستا محله ، اثرات فرهنگ اجتماعی ، برخورد با اطرافیان و گروهها ونظایر آنها را بسیار موثر میدانند ، بعلاوه امروز مسئله برخورد عقاید وآراء در نظام های مختلف اجتماعی را نیز بنوبه خود باید بعنوان یک موضوع قابل ملاحظه در کنارتضاد فرهنگی از این لحاظ موردتوجه قرار داد .

بزهکاری روحی و روانی

درمقابل بعضی دیگر از صاحب نظران هستند مانند روانپزشکان ودسته ای از جرم شناسان و حتی پزشکان که عوامل فردی و سوابق ارثی را در بزهکاری واجد اهمیت میدانند ، ماننددویره و تئوری وی از نظر انحراف غرائز ویا فروید از نظر تحلیل روانی غریزه جنسی و

اولف کاین برگ ()
بزهکاری را نتیجه طبیعی بعضی از اختصاصات بیولوژیک در فرد میدانند (۱)
و معتقد است که فرد برانرا آن در مقابل

گوناگونی ابراز شده ومکاتب مختلف هریک بگونه ای از آن گفتگو کرده اند که البته ما در اینجا بیشتر بعقاید آندسته ازمتخصصین که امروز نظرات آنان بیشتر مورد توجه است اشاره خواهیم کرد . عده ای از صاحب نظران مانند دورکیم ، ساترلند ودیگر پیروان مکتب اجتماعی مهمترین عامل موثر در سقوط وبزهکاری اطفال ونوجوانان را محیط تربیتی واجتماعی آنان میدانند و غرض از محیط در اینجا بمفهوم وسیع کلمه آن میباشد که ابتدا شامل محیط خانواده و اطرافیان که اولین محیط تربیتی طفل است یعنی محیطی که طفل در آن متولد شده رشد میکند واستعدادها و شخصیت او در آن پرورش پیدا میکند و میشکند ، و سپس محیط های دیگری که طفل با آنها در تماس بوده وبرخورد پیدا میکند مانند محله ، اطرافیان ، محل سکنی ، شهر ویا در مرحله بعد ، مدرسه ، محیط تحصیل . محیط کار ، محیط کارآموزی و ساترلند معتقد است که اصولا تمایل و زمینه ارتکاب جرم ارثی نیست ، بلکه اکتسابی است یعنی محیطی که طفل در آن پرورش مییابد در خلق وخوی ورفتار اجتماعی وی موثر است ، بنابراین اگر طفل در خانواده ای تربیت شود که مبانی اخلاقی در آن سست وفاقد ارزش باشد و احترام بقانون واصول معنوی واخلاقی بطفل آموخته نشود ومحیط او بگونه ای باشد

محیط عکس‌العمل‌هایی متفاوت با عکس-
العمل‌های عادی نشان می‌دهد و اعمال وی
بصورت ناسازگاری در خارج منعکس می‌شود
عده‌ای نیز برای توارث و نقش مهم آن
اهمیت ویژه‌ای قائل شده و انتقال بسیاری از
صفات و اختصاصات و روشها را ارثی
دانسته و آنرا موثر در رفتار اجتماعی و
نقائص خلقی فرد میدانند ، که البته این
نقائص را فقط میتوان بعنوان یک زمینه برای
بزهکاری قبول کرد نه بعنوان یک عامل موثر
اگر چه بعضی دیگر بحث کروموزوم اضافی را
که امروز از نظر علمی نیز تاثیر آن در
بزهکاری به ثبوت رسیده است در اینجا
مطرح کرده‌اند . زیرا همانطور که میدانیم
در کروموزومها ژنهای سازنده صفات افراد
قرار گرفته‌اند حال اگر در ترکیب کروموزومها
یک یا چند کروموزوم زیاد یا کم شود ترکیب
نا متعادل این کروموزومها ممکن است در
فرد عدم تعادل‌هایی را بوجود آورد ، و
تجربه نشان داده است که در بین جنایت-
کاران افرادی که دارای کروموزومهای اضافی
یا هستند رقم نسبتا قابل توجه بین
۲٪ تا ۴٪ را نشان میدهد ، و این را دلیل
بر اثر غیر قابل تردید نقش وراثت در
بزهکاری دانسته‌اند .

مجرم خفته در انسان

ولی نظریه‌ای که بیشتر میتواند مورد
قبول واقع شود اینستکه در هر فردی ممکن

است کم و بیش زمینه تمایل به خطا وجود
داشته باشد (۱) و بگفته ژان پینتاتل
() جرم شناس
معروف فرانسوی در هر انسانی یک مجرم
خفته وجود دارد و شرایط محیطی و اجتماعی
است که ممکن است این زمینه و استعداد را
تقویت و تشدید کند یا برعکس آنرا تضعیف
نماید و از بین ببرد . این زمینه ممکن
است در بعضی قوی تر و برای ارتکاب جرم
آمادگی بیشتری داشته باشد و در بعضی
ضعیف‌تر باشد ، کسانی که دارای زمینه
بیشتری هستند اگر در محیطی قرار گیرند که
آنها را از خطا بازدارد و عامل کنترل
کننده وجود داشته باشد چه بسا که هرگز
مرتکب خطا و یا تکرار جرم نشوند و البته در
مورد افرادی که در آنها زمینه بزهکاری
ضعیف و قدرت کنترل کننده قوی باشد اگر
هم در محیط جرم‌زا و آلوده قرار گیرند
قطعا دارای قدرت مقاومت و نیروی باز-
دارنده بیشتری بوده و در مقابل فشار
محیط مقاومت خواهند کرد ، و لسانی
مع الوصف بمیزان کمی احتمال خطا
و انحراف با توجه به شرایط محیط وجود
دارد و مسلم اینستکه اگر این افراد در
محیط سالمی قرار گیرند هرگز امکان ارتکاب
جرم و خطا از جانب آنان نخواهد بود .

در اینجا میتوان نتیجه گرفت که بهرحال
عوامل فردی و اجتماعی و شخصیت فرد در
وقوع بزهکاری و رفتار اجتماعی عمیقا موثر

بسیاری موارد محیط خانواده است که در پرورش شخصیت و دید اجتماعی طفل تاثیر بیشتری داشته و در درجه اول از اهمیت قرار دارد . و آمار تقریبا در اکثر کشورها این موضوع را تأیید میکند .

پاورقی ۱-

۱- برای بررسی بیشتر در این زمینه به کتاب " انگیزه شناسی حنائی " چاپ دانشگاه ملی ، تالیف نگارنده صفحات ۳۱- مراجعه شود ، در این کتاب پژوهش همه جانبه‌ای درباره بزهکاری اطفال ونوجوانان بویژه در ایران بعمل آمده است ضمن ارائه آمارهایی در این زمینه از عواملی که موجبات سقوط اطفال را فراهم میسازد به تفصیل بحث و گفتگو شده است .

پاورقی ۲-

۱- چنانکه خداوند در مورد امکان ارتکاب خطا برای انسان در قرآن کریم میفرماید :
ان النفس لاماره بسوء الا ما رحم ربی ، سوره یوسف ، آیه ۵۳ ، نفس اماره انسان را بسوی خطاها و اعمال خلاف وزشتیها میکشاند مگر آنکه رحمت خداوندی شامل انسان شود و موجبات بازداشتن او را از لغزشها و خطاها فراهم کند ، زیرا نفس انسان آمادگی برای خطا دارد و به اصطلاح حکمای اسلامی در انسان یک جنبه بهیمنیت بقیه در صفحه ۵۶

است و اغلب تنها یک عامل نیست که منتهی به بزهکاری میشود ، بلکه ترکیب یک سلسله علل و عوامل مختلفی است که زمینه ناسازگاری و یا در مرحله حاد آن بزهکاری را فراهم میکند و البته این بحث که کدامیک از این عوامل بیشتر موثر خواهد بود و تحت چه شرایطی ممکن است منتهی به بزهکاری شود خود موضوع اصلی ریشه - شناسی جرائم را تشکیل میدهد ، در مورد اطفال ونوجوانان آنچه در درجه اول اهمیت قرار دارد نقش خانواده و محیط تربیتی طفل و بعد محله ، مسکن ، شهر ، اطرافیان و سایر محیطهایی است که طفل با آنها در تماس است ، البته در اینجا باید اضافه شود که ذکر اهمیت خانواده بآن مفهوم نیست که سایر عوامل مانند عوامل فردی فاقد اهمیت باشند بلکه مقصود اینستکه در

مسئول کیست؟ ..

نامه ای از مادر بزرگ

وجودشان عاطل و باطل بشود و وقتشان هدر رود همانطورکه درسال تحصیلی هم با دقت و توجه و پشتکار بدرس و تحقیق پرداختند اما متأسفانه گروهی نه سال تحصیلی را آنطور که باید بدرس و تحصیل پرداختند نه تابستان جبران مافات کردند هرچه پدر و مادرگفتند و فریاد کشیدند ، هرچه ما گفتیم و نوشتیم و توصیه کردیم بگوش نگرفتند و به ایستادن سرگذر ، تنگ بدست گرفتن ، کبوتر شکار کردن ، به رهگذران متلک گفتن ، وسط کوجه توریستن و بازی کردن وسد معبر نمودن وقت خود را گذراندند و شانس دوم راهم که امتحان در شهریور ماه بود از دست دادند

ای مادران فداکار و ای پدران مهربان که شبها با فرزندانتان بمجادله میپردازید آنها را سرزنش میکنید آنروزهاییکه بجای درس خواندن و مطالعه کردن روی پله خانه

تابستان سپری شد ، فصل گرما گذشت و هوا رو بسردی میروود تابستان برای شاگردان زرتنگ و درس خوان لذت بخش اما برای آندسته از دانش آموزان که سال تحصیلی گذشته را ببطالت گذرانده و درس هر روز را برای فردا و فرداها و تکلیف هر شب را برای شبهای بعد گذاردند و نتوانستند در امتحانات خردادماه یک ضرب قبول شوند تلخ وکسل کننده و نا- مطبوع بود چون فکر امتحانات شهریور آنها را ناراحت نگاه میداشت .

آندسته از نوجوانان و جوانان که سال تحصیلی خوب درس خوانده بودند تابستان را هم خوب گذراندند ، یا مطالعه کردند ، یا به کمک پدر و مادر درخانه و در محل کار پرداختند یا رفتند و بخدمت کردن در گروههای جهاد سازندگی وقت خود را گذراندند بهرحال نگذاشتند که

دقت نکرده‌اید .

اکنون کاری شده ، بقول معروف آب رفته بجوی باز نگردد . . . انقدر هر روز و هر شب عصبانی نشوید . . . فریاد نکشید . . . بد و بیراه نگوئید . . . سرکوفت و سرزنش نزنید . . . خشم شما اکنون دیگر بیهوده است چون گذشته را که کاری نمیتوانید بکنید پس بفرآینده باشید ، باخسود بیاندیشید که سالی را که در پیش دارید با او چگونه رفتار کنید . . باو چگونه کمک کنید . . فریاد کشیدن ، مشاجره کردن نه برای آینده او مفید است نه مشکلی را حل میکند شما باید ازهم اکنون در جستجوی راه حلی باشید که برای او آینده ساز و موفقیت آمیز باشد . . . باید روشی پیش گیرید که زودتر ، سهلتر و سریع تر شما را به هدف برساند ، برای نیل باین هدف چه باید کرد . . . ؟

باید روحیه نوجوان یا جوان را بخوبی شناخت ، باید پرونده تحصیلی آنها را مطالعه کرد ، با مطالعه پرونده و شناسائی که از فرزند خود دارید بخوبی میتوانید نقاط ضعف او را تشخیص دهید ، با مطالعه پرونده تحصیلی او نقاط تاریک و ضعیفی که در پرونده او مییابید شما را راهنمایی میکند باینکه مبداء و منشاء ضعف را پیدا کنید وقتی منشاء آن پیدا شد شما لااقل تا حدودی از ضعف او دردرس املاء ، انشاء ، زبان ، ریاضیات و امثال آن آگاهی پیدا

این و روی سکوی خانه آن دیگری بعد از ظهر و شب خود را سپری میکردند شما کجا بودید . . . چرا مهر سکوت برلب زده بودید . . . ؟

اکنون دیگر غرغر زدن چه سود . . .

آنهائیکه بخاطر غفلتی که در سال تحصیلی گذشته داشته‌اند رد شده‌اند و در همان کلاس مانده‌اند نه میتوان معلومات را در آمبول کرد و بآنها تزریق نمود نه میشود که آنها را کشت باید آنها را امیدوار کرد ، باید روحیه آنها را تقویت کرد ، باید بآنها کمک کرد که در سال جاری حیران سال ماضی را بکنند . نباید دنیا را بآنها تنگ و زندگی را بخودتان تلخ کنید صحیح است که آنها خطاکار هستند و خطای آنها در نزد شما نا بخشودنی است اما شما هم مبرا نیستید شما آقای محترم که نام پدر بر خود گذاشته‌ای و شما بانوی گرامی که نام مادر بر خود گذاشته‌ای هیچکدام از شما وظیفه پدری و مادری خود را که برعهده دارید بخوبی انجام نداده‌اید . . . پس شما هم مقصر هستید . آخر شرع و عرف سرپرستی و مراقبت از طفل را بعهدده پدر و مادر گذاشته اند ، زندگی در خوراک و پوشاک خلاصه نمیشود که شما تصور میکنید چون وسائل رفاه آنها را فراهم کرده‌اید پس وظیفه خود را انجام داده‌اید . . . خیر غفلت شما دراین بوده که در کار درس و تحصیل و رفت و آمد فرزند یا فرزندان

میکنید بدیهی است که این آگاهی یافتن لازم است اما کافی نیست زیرا شما جزئیات و علل آنرا محققا نمیدانید پس برای اینکه کاملا روشن شوید و برای خود شما نقطه تاریک و ابهامی نباشد باید با شخص مورد نظر خواه نوجوان و کم سال و خواه جوان به صحبت و گفتگو بنشینید با او صمیمانه سخن گوئید با دقت بگفته‌هایش گوش دهید اشکالاتش را بفهمید وقتی اشکالات را فهمیدید از چند طریق میتوانید وارد عمل شوید .

میتوانید برای او معلم خصوصی بگیرید که در چند جلسه او را آماده کند ، میتوانید با معلمش تماس بگیرید و با تبادل نظر و بحث بایکدیگر برای حل مشکل همفکری کنید .

باید با او صحبت کنید اما بهنگام صحبت کردن از مرز اعتدال خارج نشوید عصبانی نشوید ، او را سرکوفت و سرزنش نکنید ، مشکلاتش را بپرسید اما با دلسوزی با صمیمیت که او دوست ، رفیق ، غمگساری در کنارش ببیند نه دشمنی مقابل و رو در رویش . موقعی که می‌نشینید و با او گفتگو میکنید گوشتان ، چشمتان ، زبانتان و تمام وجودتان با او باشد تا او را بخوبی درک کنید و او تصور نکند که شما دادگاهی تشکیل داده‌اید و به بازپرسی از او پرداخته‌اید تا او را محکوم کنید و مجازات سرزنش و تحقیر را درباره او اعمال کنید نه

نه ... نه عزیزم .. دراین صحبت ها و رودر رو قرارگرفتن ها طوری رفتار کنید که او حس کند که شما واقعا به برطرف کردن اشکال او علاقه دارید ... او این علاقه و دلسوزی را لمس کند .. او از غفلت خود گذشت شما شرمنده شود نه از خشونت شما عصیان زده تر و طاغی تر ... اگر شما توانستید اعتماد او را بخود جلب کنید و او احساس کرد که شما برای اقتناع حس خود خواهی خودتان نیست که اینگونه در التهاب هستید بلکه برای آینده سازی او است و بخاطر شخص خود او میباشد آنوقت حاضر خواهد شد بدون پرده مشکلات خود را بگوید برای شما تشریح و توجیه کند و شما بگوید چرا از فلان درس بدش می‌آید و نمره‌ای که باید از آن بگیرد نگرفته و از فلان درس خوشش می‌آید .

دراین زمینه شاهد مثال زنده‌ای داریم که با او مواجه شدیم و خوشبختانه بدادش رسیدیم و سرچشمه را باییل گرفتیم ما چرا از این قرار است :

" دوشیزه ن که هشت سال دارد و از اول سال تحصیلی صبح زود از خواب برمیخاست زودتر از همه کیف و کتاب بسر میداشت که بمدرسه برود .. از بس برای رفتن بمدرسه شتاب داشت درحیاط منزل دائم فریاد میکشید و دختر عمویش را صدا میکرد که زودباش مدرسه دیر میشود .. بطوریکه بعضی روزها خشم پدر را بسر -

میانگيخت که چه خبر است تازه ساعت ۶/۵ صبح است .. مدرسه هم که دم کوشت مياشده .. چرا انقدر عجله ميکنی ، بگذار او هم صبحانه اش را بخورد

دوسه ماهی از سال گذشته بود دختر بعضی روزها صبح زود بلند ميشد و بعضی روزها دير بلند ميشد ، سرخود را گرم ميکرد ، دير دست و رو ميشست ، در خوردن صبحانه بازگوشي ميکرد ، در پوشیدن لباس مدرسه معطل ميکرد .. بطوريکه مادرش بايد فریاد بزند .. زود باش .. دير شد ... اون بچه در حياض منظر نوست اما دخترک باخشونت ميگفت ، خوب .. ولي بيشتري معطل ميکرد پسراينکه دوسه هفتهای باين متوال گذشت مادر خوب دقت کرد ديد دخترک

روزهای بخصوص در هفته را بدغلقی ميکند دير بلند ميشود .. معطل ميکند ... مادر کنجاو شد .. در کنجاوی ديد دخترک روزهای يکشنبه و سهشنبه اينچنين است و روزهای ديگر سر براه است و زود بلند ميشود و سرعت لباس ميپوشد صبحانه

شدند که خانم معلم یک روز پائین آن نوشته است "خوش خط تر بنویس" روز بعد نوشته است "بد خط است سعی کن خوش خط بنویسی" بالاخره یک روز نوشته است "تنبیل" و به بچه‌ها گفته است باو بگوئید "تنبیل"

از آن پس روز بروز دیکته دخترک بدرتر شده تا جائیکه گهگاه تعداد غلط‌های او بطور فاحش بالامیرود

خانم معلم از کنجاوی مادر خوشش آمد زیرا کنجاوی مادر موجب شد که علت عقب‌گرد کودک معلوم شود

معلم فهمیده دلسوز از همان روز رفتارش را با دخترک تغییر داد، کارهای خوب او را ستایش میکرد و آفرین میگفت. برای غلط‌های دیکته‌اش به وادار کردن او بنوشتن ده بار از روی هر غلط اکتفا میکرد و بهیچوجه او را دیگر تنبیه زبانی نکرد. کودک رفته رفته بحال اول بازگشت. کودکی که روزهاییکه دیکته داشت صبح با بی میلی از خواب بلند میشد . . . برای رفتن بمدرسه خودرا سرگرم میکرد که دیر بمدرسه برسد، شبها از نوشتن دیکته سر باز میزد، با میل و علاقه شبها بنوشتن تکالیفش میپرداخت . . مادررا وادار میکرد که قبل از همه کار دیکته او را بگوید. صبحها همه روزه با علاقه بمدرسه میرفت و دفترچه دیکته خود را می‌آورد بمادر نشان میداد که به بین "آفرین" گرفت

خورده و نخورده بسوی مدرسه راه میافتد. مادر بدنبال کنجاوی متوجه شد آن شبی که دخترک ضمن تکالیف مدرسه‌اش باید دیکته‌ای هم بنویسد صبح روز بعدش چنین ماجرائی است . . با کنجاوی سرخ بدستش آمد . . روزی رفت مدرسه بسراغ خانم معلم . . در دفتر مدرسه نشست تا زنگ تفریح خانم معلم بدفتر آمد . . پس از مراسم معارفه و خوش ویش کردن مادر از وضع درس و مشق و رفتار دخترش سؤال کرد . . خانم معلم در پاسخ گفت :

— دختر بسیار منظمی است . . یعنی خیلی منظم‌تر بود . . اول سال خیلی مرتب و منظم بود . . اما . . اما حالا یک کمی تغییر کرده . . بانشاطی که روزهای اول داشت سرکلاس نمیداد . . فارسی او خیلی خوب است . . خواندنش . . یاد گرفتنش خیلی خوبست . . درسی را که میدهم بلافاصله او بدون غلط میخواند اما من تعجب میکنم با اینکه خواندنش باین خوبی است دیکته‌اش بداست . . کلمات را ناتمام مینویسد . . نقطه‌ها را فراموش میکند بگذارد . . فرستاد مستخدم مدرسه رفت کتابچه دیکته او را گرفت آورد و . . کتابچه را باز کردند. صفحات اول آن خیلی خوب بود بتدریج که جلو میرفت بر تعداد غلط‌های دیکته افزوده میشد . . وقتی باظهار نظرهای معلم در پائین صفحات دیکته مراجعه کردند متوجه

میماند در نتیجه آخر سال دخترک یک سفر کرد قشنگ از دیکته میگرفت ... یکسال دیگر هم در این کلاس میماند ... معلم باو بدین ... او نسبت بمعلم خشمگین و کینه‌توز ، معلوم نبود سال تحصیلی جاری چه در پیش داشته باشد ، در صورتیکه باکمی دقت و کنجکاوی شدن مادر سرخی را گیرآورد و آنرا دنبال کرد ، به نتیجه مطلوب هم رسید

بااینکه از کلمه باید ، خیلی خوشم نمیآید و نمیخواهم با کلمه باید مطلبی را برکسی تحمیل کنم اما با کمال معذرت اینجا میگویم ، مادر باید ، پدر باید ، نسبت پدرس ، مشق ، کتاب ، نوشته ، رفت و آمد فرزندش کنجکاوی و هوشیار باشند هیچکس مجرم بالفطره نیست محیط تربیت مری و همبازی و دوست و همکار در ساحتین فرد بسیار بسیار موثر هستند آنها هستند بقیه در صفحه شد

به بین " صدآفرین " گرفتم ... بکلی روحیه بچه عوض شد .. کودکی که تا هفته پیش از معلم دلخور ، ناراضی و کم کم میرفت که از او متنفر شود کم کم محبت دیرینه را بمعلم پیدا کرد و میگفت : جون خانمم ماهه ... (منظورش از خانمم خانم معلمش بود) اونو از همه بیشتر دوست دارم

بلی دخترک آخر سال بامعدل خوب قبول شد و از دیکته که ضعیف ترین درس او بود نمره ۱۹ گرفت

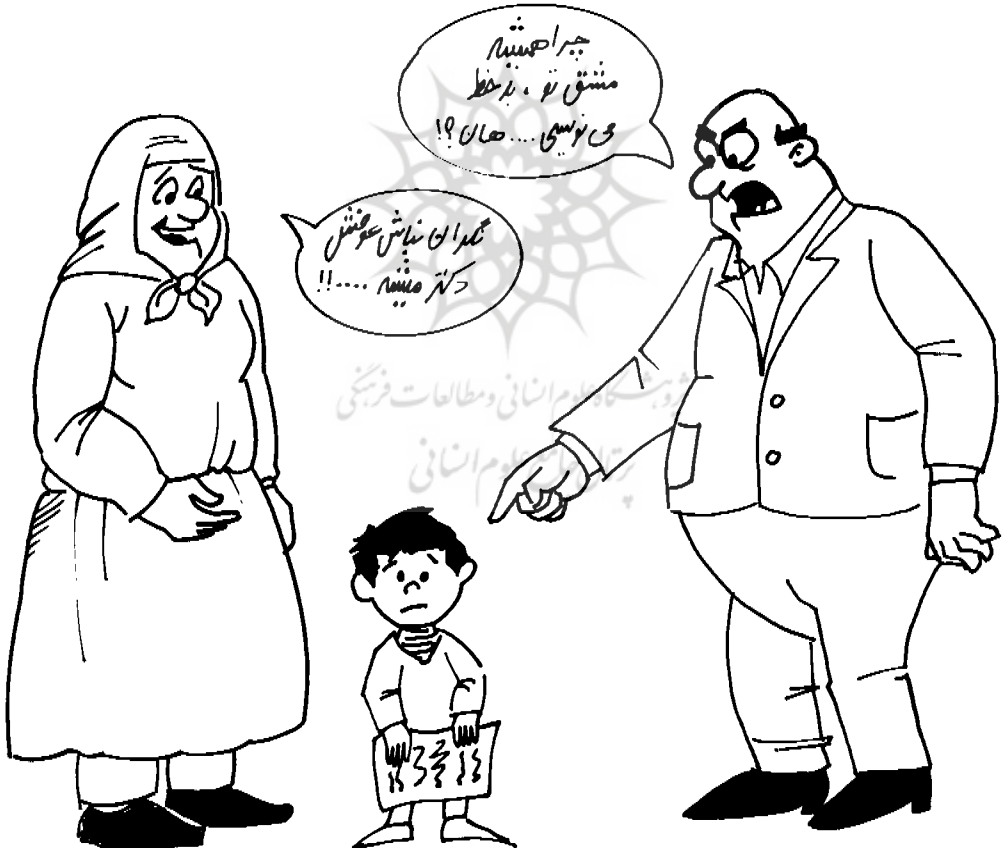
موفقیت این کودک مرهون کنجکاوی مادرش میباشد ، اگر مادر بی علائقی کودک را بمدرسه سرسری میگرفت وبهمین اکتفا میکرد که هر روز صبح یک داد او بزند ، یک جیغ کودک ، کم کم کودک به شنیدن داد و کشیدن جیغ عادت میکرد علت بیعلاقگی برمادر مکتوم و پوشیده

بنام خدا

صفحه سفیدی که در مقابل شما قرار دارد ، برای شماست ، برای شما که مسائل و مشکلات تربیتی و آموزش فرزندان خود و نیز پیشنهادات و راه - حل‌هایی که به نظران میرسد برای ما بنویسید .

پیوند ما با این ارتباط محکمتر میشود و شما که اولیاء و مربیان فرزندان هستید یا تلاش و ارتباط بیشتر در پیدا کردن راه‌های مناسب میتوانید در یاری ما سهم بزرگی داشته باشید . انشاءالله که اینطور خواهد شد .

تاکنید

شپوشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

جای نمبر

انجمن اولیادومرئیان ایران

نشانی : تهران ، دروازه شمیران ، خیابان فخرآباد کوی ۱۵ صندوق پستی : ۱۳/۱۲۵

کد پستی ۱۱

پژوهشگاه علوم انسانی ومطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

.....
آدرس

.....
فهرست

مسئول کیست ؟

بقیه از صفحه ۵۱

که می‌توانند انسانی را متقی و پرهیزکار بار
بیاورند یا ظالم و ستم پیشه و جنایتکار .
چه بسا ممکن است با کوچکترین تغییری
که در محیط خانه ، محیط مدرسه ، بسا
گزینش دوستان داده شود روحیه افراد
بکلی تغییر کند . . . بخصوص هم‌نشین
از هم‌نشین بد غافل نشوید که اگر هم‌نشین
فرزندتان تنبل ، نافرمان ، خودسر ،
درس نخوان باشد در روحیه فرزندتان
اثری فراوان دارد بیخود نیست که در
ضرب‌المثل‌ها آمده هم‌نشینم به بود تا من
از او بهتر شوم . . و نیز شاعر گفته :

تواول بگو باکیان دوستی

من آنکه بگویم که تو کیستی

همان قیمت آشنایان تو

عیانی است برادر زنی جان تو
مادر دانا باید روحیه فرزندش را
بشناسد ، بخصوصیات روحی او پی
همانطور که میداند او چه غذائی را دوست
دارد و از چه غذائی بدش می‌آید باید
بداند کدام درسش را بیشتر دوست دارد
چرا . . . ؟ از کدام درس ضعیف است
چرا . . . ؟ در کلاس مدرسه دوست دارد
کجا بنشیند چرا . . . ؟ در خانه در چه
شرایطی دوست دارد تکالیفش را انجام
دهد . . . ؟ آنچه را که در خانه برایش
مقدور و میسر است برای او فراهم کند . . .

مثلا اگر دوست دارد در موقع انجام
تکالیفش در اطاق تنها باشد ، او را تنها
بگذارد . . اگر میخواهد کتابش را بدست
گیرد راه برود و بخواند او را آزاد بگذارد
باو نکوید تو حتما باید بنشین و درس
بخوانی . . اگر میخواهد درس خود را بلند
بخواند تا یاد بگیرد نکوید بلند نخوانی
سرم را بردی ، بگذارد که او راحت تکالیف
مدرسه‌اش را انجام دهد اما مراقب هم
باشد که فرزندش کتاب درس را باز نکند
بدستش بگیرد و وانمود کند که من مشغول
درس خواندن هستم اما چشمش روی کتاب
حواش جای دیگری است و ساعتها روی
همان صفحه را نگاه میکند و برای گول زدن
مادرش کتاب بدست گرفته است .

یک مادر فهمیده که میخواهد مراقب
فرزندش باشد باید از هر جهت او را
زیر نظر بگیرد با معلم و مدرسه او در تماس
باشد . . باید با معلم درباره پیشرفت
فرزندش مشاوره و همفکری کند . . اما بهتر
است برای اینکار وقت و بی وقت و سرزده
مزاحم کار او نشود زیرا اگر مزاحم کار او
شود هم او خشمگین و بی اعتنا باین مادر
میشود هم فکر میکند چون وقت و بی وقت
بسرآید او آمده میخواهد او را غافلگیر کند
بهنتراست برای مشاوره و گفتگو با معلم یا
مدیر مدرسه وسیله تلفن یا وسیله نامه قرار
ملاقات بگذارید و تعیین وقت کنید تا
بقیه در صفحه ۵۸

است و این امکان پذیر نیست مگر در محیطی پر نگاهم و جوی مناسب و اسلامی بین اولیاء و مدرسه .

اینکاز شما پدران و مادرانیکه به سرنوشت فرزندان این مملکت اسلامی علاقه مند هستند دعوت میکنیم . ب مدرسه ها بروید و در اجرای اهداف اسلامی انسانی مریبان آنها را یاری فرمائید . در سرنوشت فرزندان خود سهیم و آینده آنها را با کمک مریبان دلسوز طوری بسازید که در خدمت اسلام عزیز و مردم مسلمان ما باشند از خداوند بزرگ مسئلت داریم که در راه انجام امور خیر و پیشرفت و تعالی اسلام ما را موفق و منصور بدارد .

فقط جمع و تفریق ،
 این نظام باید بهم ریخته شود ، این ره که ما می رفتیم به امیرالایسم بین المللی ختم میشود و آدم های ماشینی شده در خدمت اربابان بین المللی و دست به سینه بحال نکدی برای غذا ، پوشاک ، دارو ، علم ، صنعت کارشناس ، خلاصه همه و چیزهای مورد لزوم یک زندگی ماشینی و غرب زده . . .

بیاری خدا و براهنمائی امام امت ما با تلاش پیگیر پیوندگان نظام آموزشی توحیدی اسلامی میخواهیم نظامی را پیاده کنیم که از آنچه در بالا رفت خبری نباشد سهم کوچک - انجمن اولیاء و مریبان ایران در ساخت و پرداخت نظام آموزشی اسلامی مردمی کردن آموزش و پرورش و بخدمت گرفتن خود پدران و مادران در ساختن و علم آموزش فرزندشان

گفتاری در باره

بقیه از صفحه ۴۵

و حیوانیت وجود دارد و در مقابل آن جنبه ملکوتیت و کمال انسانیت قرار گرفته بنابراین انسان از جنبه حیوانیت و سوسه های نفسانی با اعمال خطا تمایل پیدا میکند و سوق داده میشود ، ولی در مقابل آن بر اثر جنبه ملکوتی و اخلاقی و استعداد ترقی ذاتی که در انسان وجود دارد این تمایلات سرکش را مهار میکند و خود را از خطا باز میدارد ، پس انسان واقعی و یا در اصطلاح عرفانی " انسان کامل " کسی است که به چنان مرحله ای از تسلط بر نفس رسیده باشد که نه تنها تمام تمایلات و هوسهای سرکش

امنیت خاطر

بقیه از صفحه ۸

اسلام باین مقدار از پیشگیری اکتفاء نکرده بلکه کوشیده زن و مرد را با تجهیزات انسانی و ایمانی و اخلاقی مجهز کرده از بروز هر نوع اختلاف و شکافی پس از ازدواج در طول دوره زناشویی جلوگیری بعمل آورد روی این اصل بزن و مرد درس شکیبائی و فداکاری داده آنان را در برخورد با ناراحتیها و تندی ها و سایر دشواریها که از ناحیه یکدیگر متوجه دیگری میگردد بصبر و پایداری خوانده است و این بآن معنی نیست که زن و یا مرد را خواسته روش انظلام را در پیش گرفته ستمگری و تعدی فردی را تأیید کرده باشد بلکه هدف اساسی اسلام جلوگیری از شکاف و گسستگی ارکان خانوادگی بوده تا از این رهگذر لطمه و زبانی متوجه کودکان معصوم نگردد .

و چون روحیه فداکاری در هر دو عضو خانواده باید باشد بهر دو تأکید و سفارش کرده است قال رسول اله (ص) من صبر علی سوء خلق الرثنه اعطاه اله من الاجر ما اعطی ایوب علیه السلام علی بلائه و من صبرت علی سوء خلق زوجها اعطاه اله مثل ثواب آسیه بنت مزاحم اگر کسی با اخلاق بد همسر خویش صبر کند خداوند ثواب شکیبائی و بردباری ایوب پیامبر را باو میدهد و چنانچه زنی براخلاق شوهر خویش صبر کند خداوند درجهای مانند آسیه

را تحت سلطه خود در آورده باشد که مرتکب هیچگونه خطائی نشود ، بلکه سجایای ملکوتی را در وجود خود جای نشین هوسهای حیوانی کرده باشد ، ولذا حکمای اسلامی از این مراحل و مدارج شهیرکمال از نفس تقسیماتی کرده و از آن به نفس اماره لوامه و در انتها نفس مطمئنه . . . کرده اند و در مرحله نفس مطمئنه است که انسان بمرحله اطمینان از لغزشها و آرامش و کمال حقیقی نفس میرسد و آنجا است که خداوند حکیم رحمن میفرماید :

یا ایتهالنفس المطمئنه ارجعی الی ربک راضیه مرضیه ، نزد این افراد دیگر خطا نیست تجاوز بحقوق دیگران نیست ، علاقه به مطامع و هوسهای سرکش عالم خاکی نیست ، بر اثر جاه طلبی های دنیوی حقایق معنوی را هرگز زیرپا نخواهند گذاشت ، و در لوای دین دنیا طلبی نخواهند کرد ، در بین این افراد است که بزرگان عالم تقوی ظهور کرده و معلمین واقعی اخلاق بر خاسته اند ، آنانکه انسانها را تا نیل به درجات عالی از فضائل تربیت و رهبری کرده اند و جامعه ما نیز نمونه های بسیاری از این مردان فضیلت و معلمین بزرگ را بیادگار دارد .

دنباله این مقاله تحقیقی را در شماره آینده ملاحظه خواهید فرمود .